

A Fővárosi Ítéltábla a Noerr és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt HETA Asset Resolution Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaság (korábbi neve: HYPO Alpe-Adria Leasing Zártkörűen Működő Részvénytársaság) felperesnek a Kovács, Barborják és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt Magyar Állam alperes ellen általános szerződési feltétel érvényességének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. február 5. napján kelt 55.G.44.317/2014/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 190.000 (Egyszázkilencvenezer) + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresete elsődlegesen annak megállapítására irányult, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződéses kikötésekre a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) hatálya nem terjed ki.

Kérte azt is, hogy a bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül utasítsa el, illetve a Pp. 157. § (a) pontja alapján a pert szüntesse meg azzal az indokkal, hogy nem jogosult a Törvény 8. § (3) bekezdése alapján a jelen per megindítására.

Másodlagosan - a bíróság eltérő álláspontja esetére - kérte annak megállapítását, hogy az általa megjelölt, 2004. május 1. és 2014. július 26. napja között alkalmazott szerződéses kikötések a Törvény 4. § (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelnek, így azok tisztességesek és érvényesek. Kérte, hogy ha valamelyik szerződéses kikötés csak részben felel meg a törvényi elveknek, akkor a bíróság a részleges érvénytelenséget állapítsa meg. A keresetben időszakonkénti bontásban megjelölte a kölcsönszerződéseikhez alkalmazott Kölcsön Üzletszabályzatokat, a lízingszerződéseikhez alkalmazott Lízing Üzletszabályzatokat, valamint a velük együtt értelmezendő, egyedi szerződésekbe foglalt általános szerződési feltételeket (Lízing ÁSZF-ek). Indítványozta továbbá a Törvény 8. §-ának (1a) alaptörvény ellenességére hivatkozással az Alkotmánybíróság megkeresését és a per tárgyalásának felfüggesztését.

Az alperes a felfüggesztésre irányuló indítvány és a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.651.000 forint perköltséget.

Tényként állapította meg a kereseti kérelemben foglaltakkal egyezően a felperes pénzügyi szolgáltatásai során alkalmazott egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó általános szerződési feltételeket az alábbi - kölcsönügyletekre és pénzügyi lízingszerződésekre vonatkozó – üzletszabályzatokból:

A 2006. augusztus 24. napjától 2008. július 23. napjáig alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2006”;

A 2008. július 24. napjától 2009. július 30. napjáig alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2008”;

A 2009. július 31. napjától 2010. május 1. napjáig alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2009”;

A 2010. május 2. napjától alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2010”.

A 2006. augusztus 24. napjától 2008. július 23. napjáig alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2006”;

A 2008. július 24. napjától 2009. július 30. napjáig alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2008”;

A 2009. július 31. napjától 2010. május 1. napjáig alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2009”;

A 2010. május 2. napjától alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2010”.

Megállapította továbbá a „Lízing Üzletszabályzat 2006” mellett 2006. február 20. napjától 2007. február 28. napjáig alkalmazott „zártkörű pénzügyi lízingszerződés” (a továbbiakban: „Lízing ÁSZF 2006”);

a „Lízing Üzletszabályzat 2007 (helyesen: 2006)” mellett 2007. március 1. napjától 2007. szeptember 30. napjáig alkalmazott „zártkörű pénzügyi lízingszerződés” (a továbbiakban: „Lízing ÁSZF 2007”);

és a „Lízing Üzletszabályzat 2006”, valamint a „Lízing Üzletszabályzat 2008 mellett 2007. október 1. napjától 2009. január 31. napjáig alkalmazott „zártkörű pénzügyi lízingszerződés” (a továbbiakban: „Lízing ÁSZF 2008”) érintett szabályait. (Az elsőfokú ítélet 11. oldalán a 4. bekezdésben a „Lízing Üzletszabályzat 2008” helyesen: „Lízing Üzletszabályzat 2006”)

Jogi indokolásában kifejtette, hogy Alaptörvénybe ütközést nem észlelt, ezért az Alkotmánybíróság megkeresését és a per tárgyalásának felfüggesztését mellőzte. A Fővárosi Ítéltábla jelen ügyben hozott, 3.Pf.21.443/2014/3. sz. határozatára is utalással rámutatott, hogy a felperes által hivatkozott Pp. 130. § (1) bekezdés g) pont értelmében nem volt ok a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására. A Törvény 8. §-ának (4) bekezdése és 11. §-ának (3) bekezdése alapján pedig megalapozatlan az elsődleges kereseti kérelem.

A másodlagos kereset körében a Törvény 4. § (1) bekezdésében, 6. §-ában és 11. §-ának (2)-(3) bekezdésében foglaltakra utalással az elsőfokú bíróság egyenként megvizsgálta a per tárgyává tett kikötéseket abból a szempontból, hogy a Törvény 4. §-ának (1) bekezdésében felsorolt elvek közül melyiknek felelnek meg.

Az egyes kikötéseknél részletesen kifejtette az álláspontját és kiemelte az alábbiakat:

Az egyértelmű és tételes meghatározás elvénél vizsgálni kell valamennyi, az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit rögzítő szerződéses kikötést. A rendelkezések nem érthetően kerültek megfogalmazásra, ha a közgazdaságtanban, pénzügyi ismeretekben járatlan és így laikusnak tekinthető ügyfél (fogyasztó) nincs tisztában az adott pénzügyi fogalmak jelentésével (pl. refinanszírozás, bankközi hitelkamatok, fogyasztói árindex, állampapír hozamok). A fogyasztó számára a megfogalmazás akkor érthető és világos, ha az alapfogalmak jelentése rögzítve van a szerződésben, vagy ha abból kitűnik, hogy ezeket a hitelező a fogyasztó számára érthetően megmagyarázta.

Nem felel meg egy szerződéses kikötés a tételes meghatározás elvének, ha nem jelöli meg, hogy mely feltételek bekövetkezése esetén van lehetősége a hitelezőnek a kamatot, költséget és díjat a fogyasztó hátrányára egyoldalúan módosítani. A bíróság kizárólag a Törvény 4. § (1) bekezdésében foglaltaknak való megfelelést vizsgálhatja, irreleváns, hogy az általános szerződési feltételek egyéb jogszabálynak megfeleltek-e. A „jellemzően”, „egyéb szabályozók”, „különösen” szavak beiktatása azt jelenti, hogy nem csak a megjelölt, hanem egyéb feltételek

változása esetén is lehetőség van a szerződés módosítására.

A szerződéses kikötések nem felelnek meg az objektivitás elvének, ha nem állapítható meg, hogy a felperesnek mint pénzügyi intézménynek a felsorolt és egyoldalú szerződésmódosításra okot adó feltételek bekövetkezésére és azok változására nincs ráhatása.

A ténylegesség és arányosság elvének történő megfeleléshez rögzíteni kell, hogy a felsorolt és a módosításra okot adó feltételek változása ténylegesen hatást gyakorol-e, ha igen, milyen mértékben a szerződés kamatára, díjára, költségeire. Nem nyilvánvaló például, hogy a refinanszírozási kamatláb megváltoztatása ténylegesen kihat a felperes fogyasztói kölcsönszerződéssel összefüggő költségeire. Ha az általános szerződési feltételek szerint a felperes a körülményváltozások együttes hatásának vizsgálata és a költségelemekre kihatással bíró ok-okozati összefüggés fennállásának alapos elemzése alapján dönt a szerződésmódosításról, akkor nyilvánvaló, hogy a felsorolt körülmények szükségszerűen és közvetlenül nem gyakorolhatnak tényleges hatást. Ha a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén, milyen mértékben kerülhet sor a további terhek reá történő áthárítására, úgy az általános szerződési feltétel az átláthatóság elvének sem felel meg.

A Törvény csak a felmondhatóság lehetőségének a fogyasztó részére történő biztosítását kívánja meg, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a szerződésnek reális választási lehetőséget kell biztosítania a fogyasztó számára, és ez nem áll fenn, ha a felmondásra csak a tartozás egyösszegű megfizetése és előtörlesztési díj megfizetése mellett van lehetőség.

A szimmetria elvének érvényesüléséhez szükséges, hogy kifejezetten rögzítsék, hogy valamely körülmény fogyasztóra nézve történő pozitív változása esetén sor kerülhet a fogyasztó javára történő szerződésmódosításra.

Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján megállapította, hogy

a „Kölcsön üzletszabályzat 2006” az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének;

a „Kölcsön üzletszabályzat 2008” a tételes meghatározás és a felmondhatóság elvének;

a „Kölcsön üzletszabályzat 2009” és a „Kölcsön üzletszabályzat 2010” pedig a felmondhatóság és a szimmetria elvének felel csak meg.

A „Lízing üzletszabályzat 2006”, valamint az egyedi pénzügy lízingszerződésekre különböző időszakokban alkalmazott „Lízing ÁSZF 2006”, „Lízing ÁSZF 2007” és „Lízing ÁSZF 2008” a tételes meghatározás elvének;

a „Lízing üzletszabályzat 2008” és a „Lízing ÁSZF 2008” a tételes meghatározás, valamint részben a felmondhatóság elvének;

a „Lízing üzletszabályzat 2009” a felmondhatóság és a szimmetria elvének;

a „Lízing üzletszabályzat 2010”, a felmondhatóság, a szimmetria, valamint részben a tételes meghatározás elvének felel csak meg.

Tekintettel arra, hogy a Törvény, a Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleménye és a 2/2014. PJE határozat a szerződési feltételek tisztességességének elveit együttes követelményként fogalmazzák meg, csak akkor van lehetőség a tisztességesség és érvényesség megállapítására, ha a szerződéses feltételek egésze maradéktalanul megfelel valamennyi elvnek. A per tárgyát képező kikötések egyike sem felelt meg a Törvényben felsorolt hét kritériumnak és így a részleges érvényesség megállapítására sem volt mód. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy kizárólag azt kellett vizsgálnia, hogy a feltételek eleget tesznek-e a Törvényben foglaltaknak, ezért irreleváns volt, hogy egyéb jogszabályoknak megfelelnek-e. Mellőzte azon felperesi bizonyítási indítványt, amely a filozófiatudományban, azon belül az etikában, erkölcsstanban jártas igazságügyi szakértő kirendelésére irányult, mert a Törvény 4. § (1) bekezdése részletesen és határozottan megjelöli azokat a szempontokat, amelyek vizsgálatával az elveknek való megfelelés eldönthető, így ehhez nem volt szükség különleges szakértelemre.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

A keresetében foglalt jogi álláspontot lényegében teljes egészében fenntartva, illetve

megismételve kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és annak megállapítását, hogy a keresetlevélben megjelölt, egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötései érvényesek figyelemmel arra, hogy azok megfelelnek a Törvény 4. §-ának (1) bekezdése szerinti valamennyi feltételnek.

Kifejtette, hogy a többször módosított Hpt. folyamatosan lex specialis maradt a Ptk. általános szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezéseivel képest. Az üzletszabályzatait a régi Hpt. 210. §-a előírásainak megfelelően határozta meg, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések pedig nem minősülhetnek tisztességtelennek mindaddig, amíg nem ütköznek a Hpt. konkrét szabályaiba. Az egyes elvek érvényesülését nem lehet visszaható hatállyal számon kérni.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve vonatkozásában előadta, hogy valamennyi üzletszabályzat kellően rövid, lényegre törő és egyértelmű. „Az átlagos fogyasztó nem ostoba”. Elvárható tőle, hogy „tudjon olvasni és rendelkezzen az értő olvasás képességével.” A hitel felvételekor „képes megérteni a szükségesen használt kifejezéseket, vagy képes pl. az interneten rákeresni és ezáltal értelmezni azokat.” Az egyoldalú szerződésmódosítás szabályai nem különböző helyeken, hanem koncentráltan, egy helyen találhatóak, és egyetlen olyan szót sem tartalmaznak, mely egy átlagos fogyasztó számára ismeretlen vagy nehezen értelmezhető lenne.

A tételes meghatározás elve tekintetében rámutatott, hogy 2006. augusztus 24. napjától az üzletszabályzatban az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeinek ok-listája még nem szerepelt, azonban a módosítást tartalmazó kikötést az akkor hatályos Hpt. 210. § (3) bekezdése előírásainak megfelelően határozta meg. A kölcsönügyletekre 2008. július 24. napjától alkalmazott üzletszabályzatok zárt, konkrét, tételes, nem példalózó ok-listát tartalmaznak. Taxatív felsorolást, amely alatt értelmező-magyarázó jellegű alpontok vannak. A „jellemzően” szó nem jelenti azt, hogy az ok-lista példalózó lenne. Ha a bíróság valamely okból mégis annak tekintené, abban az esetben is kizárólag a „jellemzően” szót tekinthetné érvénytelennek, ahogy ezt a Kúria a 2/2012. PK vélemény indokolásának 8. b) alpontjában is rögzítette. A „Kölcsön Üzletszabályzat 2010” 2.1.26 pontja külön is meghatározza az ok-lista fogalmát. A Hpt. szerint pedig az ok-lista alkalmazása 2010. január 1. napjától kötelező, ezt megelőzően saját kezdeményezése alapján, jogszabályi kötelezettség nélkül alkotta meg, illetve alkalmazta. A pénzügyi lízingszerződések körében alkalmazott általános szerződési feltételek zárt, konkrét, tételes, nem példalózó ok-listát tartalmaznak, amelyek az egyoldalú szerződésmódosítást kiválthatják.

Az objektivitás elve csak ok-lista alkalmazása esetén értelmezhető. Figyelemmel arra, hogy a 2006. augusztus 24. napjától alkalmazott ÁSZF nem tartalmazott ok-listát, így az objektivitás elvébe sem ütközik. 2008. július 24. napjától a kölcsön- és lízingszerződésekre alkalmazott üzletszabályzataiban található ok-lista valamennyi eleme külső, objektív módon bekövetkező esemény, amely kizárólag harmadik személyek magatartásától függ.

A ténylegesség és arányosság elve szintén csak ok-lista alkalmazása esetén értelmezhető. 2008. július 24. napjától a kölcsön- és lízing üzletszabályzatokban meghatározott ok-lista valamennyi eleme megfelel a fenti elvnek. Nyilvánvaló, hogy az ok-listában meghatározottak tényleges hatást gyakorolnak a fogyasztói kölcsönszerződéssel összefüggő költségeire úgy, hogy részben a forrásköltségek, részben a működési költségek növekedtek. Ezeknek a költségnövekedéseknek a tényleges és arányos áthárítása jelenik meg az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésekben.

Az átláthatóság elve szintén csak ok-lista alkalmazása esetén értelmezhető. A 2/2012. PK vélemény 6. e) alpontja szerint a kölcsön üzletszabályzatban rögzítette a kamatláb fogalmát, illetve azt, hogy a kamatszámításnál általában változó kamatlábat alkalmaz. A kölcsönök esetében az alkalmazott kamatláb egy adott kamatperióduson belül nem változik - kivéve, ha a szerződés másként rendelkezik - de az egyes kamatperiódusonként eltérő lehet. Az ÁSZF-ben meghatározta a kamat képletét. A „Kölcsön Üzletszabályzat 2008” vonatkozásában a fentiekén túl meghatározta, hogy a refinanszírozási kamatláb emelkedésekor mikor jogosult a kamatot

módosítani, és a kamatperióduson belül is jogosult változtatni az alapul szolgáló ok bekövetkezésének napjától kezdődő hatállyal. A „Kölcsön Üzletszabályzat 2009” vonatkozásában átlátható módon kívánta a költségnövekményt az ügyfelekre hárítani, melynek mértékét egyértelműen rögzítette. Az egyoldalú - az ügyfél számára kedvezőtlen módosítást - a módosítás hatályba lépését megelőzően legalább hatvan nappal hirdetményben közzé kell tenni. A kölcsönszerződés egyoldalúan nem módosítható új díj vagy költség bevezetésével. Az egyes díjak szerződésben meghatározott számítási módja, konkrét összege, vagy felső határa egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül nem módosítható. A lízing üzletszabályzatok esetében szintén rögzítette a kamatláb fogalmát és annak alkalmazását.

A felmondhatóságot a 2006-os ÁSZF még nem tartalmazta, azonban az egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó kikötést a Hpt. 210. § (3) bekezdésének megfelelően határozta meg. Rögzítette, hogy a „Kölcsön Üzletszabályzat 2008” 4.5.1.3 pontja, továbbá a „Kölcsön Üzletszabályzat 2009” és a „Kölcsön Üzletszabályzat 2010” 4.5.1.5 pontja biztosította a szerződésmódosítás esetére a fogyasztó számára a felmondás jogát.

A szimmetria elvére vonatkozóan a 2006. augusztus 24. napjától alkalmazott üzletszabályzatok nem zárták ki, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltétel változás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön. A 2009. július 31. napjától alkalmazott üzletszabályzatok pedig kifejezetten a kötelezettségévé tették, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás jogát a fogyasztónak minősülő ügyfelei javára is gyakorolja.

A felperes kifogásolta továbbá azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a korábban általa lerótt fellebbezési illeték pernyertességre tekintet nélkül történő visszatérítéséről.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján és teljes egészében fenntartva az elsőfokú eljárásban előadottakat. Másodfokú eljárási költségként a csatolt megbízási szerződésre utalással legalább 981.447 Ft + áfa ügyvédi munkadíj megállapítását kérte.

Ismételten hangsúlyozta, hogy az érvényesség megállapításához az adott szerződéses kikötésnek a Törvény 4. § (1) bekezdésében felsorolt hét elvnek konjunktívan, maradéktalanul meg kell felelnie. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság alaposan indokolt ítéletében a kikötéseket ennek figyelembe vételével elemezte, és a valamennyi elvre kiterjedő vizsgálata alapján helyesen állapította meg, hogy egyik sem felel meg a Törvény rendelkezéseinek. Még a részleges érvényesség megállapítására sem volt lehetőség, hiszen a 7 elvnek való konjunktív megfelelés egyetlen peresített szerződéses kikötés – vagy annak része - tekintetében sem állt fenn.

Az alperes a fentiekén túl az egyes kikötéseket tételesen is értékelte és állította, hogy a fellebbezés az elsőfokú ítélet megállapításaival ellentétes sikeres érvelést nem szolgáltatott, azaz a kikötések, vagy azok valamely részének érvényességét a felperes nem tudta igazolni.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében vizsgálta felül a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével az ítéletábra egyetért az alábbi indokok alapján.

A másodfokú eljárásban a fellebbezési kérelemre tekintettel már csak a másodlagosként előterjesztett kereseti kérelem megalapozottságát kellett vizsgálni figyelemmel arra, hogy a felperes az abban foglaltak szerint kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a megjelölt szerződéses kikötések érvényességének a megállapítását. Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy ebben a körben a Törvény 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott kritériumokat kell vizsgálni, és tekintettel kell lennie arra, hogy a Törvény, a Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleménye és a 2/2014. PJE határozat a szerződési feltételek tisztességességének elveit együttes

követelményként fogalmazzák meg. Az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltakra tekintettel a fentieket meghaladóan rámutat arra is, hogy a régi Hpt. nem minősül lex specialisnak a régi Ptk-hoz viszonyítva. A Törvény rendelkezései ugyanakkor nem önmagukban, hanem az adott ÁSZF alkalmazási ideje alatt hatályos jogszabályi rendelkezések figyelembe vétele mellett értelmezendők tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződések egyoldalú módosítására vonatkozó, 2004. május 1-je óta irányadó, ezt követően többször módosított, kiegészített szabályozás, az azok alapján kialakult, elsősorban a 2/2012. (XII.10.) PK véleményben, illetve a 2/2014. PJE határozatban kifejtett bírói jogértelmezés maradéktalan figyelembe vétele mellett kerültek megállapításra. Ezt igazolja a Törvény címe, az országgyűlés általi elfogadását megelőzően előterjesztett indokolás és a 34/2014.(XI.14.) AB határozat is. A Törvény mellett tehát alkalmazandók többek között régi Ptk és a régi Hpt. rendelkezései is. A Törvény nem felülírja, hanem összegzi a korábbi anyagi jogi szabályozást, annak bírói jogértelmezését, ugyanakkor új, eddig nem létező törvényi vélelmet állít fel.

A fent kifejtettekből az is következik, hogy a perbeli jogvita eldöntése kapcsán irányadóak a régi Ptk. 239. §-ának (2) bekezdésében írtak. A 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 8. pontjában kifejtettek szerint elvileg mód van egyes tételesen meghatározott ok-lista feltételek tisztességességének a megállapítására. A perben irányadóak továbbá a régi Ptk. 209. § (6) bekezdésében írtak, amely szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy azt jogszabály előírásainak megfelelően határozzák meg. A Kúria a 2/2012. (XII.10.) PK véleményben egyértelműen állást foglalt a tekintetben, hogy a régi Hpt-nek az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó rendelkezései keretjellegű szabályozást tartalmaznak, amit a pénzügyi intézmények által alkalmazott ÁSZF-ek töltenek meg tartalommal. Az ÁSZF rendelkezések tisztességtelensége - a keretszabályozásra tekintettel - ezért vizsgálható. A szerződésekben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010. Korm. rendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) - a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 3. pontjában kifejtettek szerint - az ok-lista feltételeket illetően taxatív felsorolást tartalmaz. Önmagában azonban az, hogy az ÁSZF-ekben szereplő ok-lista feltételek esetleg maradéktalanul megfelelnek a Kormányrendeletben írtaknak, nem feltétlenül jelenti azt is, hogy az ÁSZF-ekben szereplő, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési feltételrendszer mint egész, a 2/2014. PJE határozat 2. pontja által értelmezett átláthatóság, az egyértelmű és az érthető megfogalmazás elvének megfelel.

Az adott esetben az elsőfokú bíróság a per tárgyává tett ÁSZF-eket valamennyi feltétel szempontjából megvizsgálta, az ítélet tábla álláspontja szerint azonban ez szükségtelen volt. Megállapítható ugyanis, hogy a kikötések a Törvény 4. § (1) bekezdés a-g) pontjaiban felsoroltak közül nem felelnek meg az a) pontban rögzített egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az e) pontban írt átláthatóság elvének. A további elvek megvalósulás ezért nem bír ügydöntő jelentőséggel.

A 2/2014. PJE határozat azt tartalmazza, hogy a fenti elvek nem valósulnak meg akkor, ha a fogyasztó a szerződés megkötésekor nem láthatta előre, hogy milyen mértékben kerülhet sor további terhek reá történő áthárítására, az ok-listában megjelöltek milyen mértékű változása hat ki fizetési kötelezettsége terheesebbé válására, milyen mértékű változás következik be fizetési kötelezettségeiben akkor, ha az egyes ok-listában írt feltételek ellentétes irányban változnak. Mindezek miatt a fogyasztó nem is lehet abban a helyzetben, hogy az esetlegesen bekövetkezett kamat-, díj-, költségemelés jogszerűségét ellenőrizhesse.

Az ítélet tábla a fentiek alapján az elsőfokú bíróság indokolását csak a „Lízing Üzletszabályzat 2006.” mellett alkalmazott „Lízing ÁSZF 2006.” vonatkozásában kívánja kiegészíteni. A felperes ebben a körben arra hivatkozott, hogy a megjelölt mutatószám növekedése vagy csökkenése által a referencia kamatláb változik, és a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 7. pontja értelmében nem az egyoldalú jogosultság gyakorlása eredményeként változik a kamat. A kikötés

azonban az átláthatóság fentiekben értelmezett elvének nem felel meg, ugyanis a lízingdíj módosítására irányadó mutatószámként „az Osztrák Nemzeti Bank 2.6. (korábban 3.1.0.) sz. táblázatában a hat havi EURIBOR lízingdíj felülvizsgálati hónapban érvényes mértékére közzétett adatok havi átlaga szolgál”. A mutatószám tehát ebből következően nem a hat havi EURIBOR, hanem adott időpontban az „érvényes mértékére közzétett adatok havi átlaga”. Nem állapítható meg azonban, hogy pontosan mely adatokról van szó, illetve hány adat alapján történik az átlagszámítás. Ezt meghaladóan a lízingbeadó jogosult arra, hogy „a lízingdíj fél évenkénti felülvizsgálata helyett negyedévenkénti felülvizsgálatra térjen át”, de nem állapítható meg, hogy az áttérésre milyen alapon, milyen okból kerülhet sor. A szerződéskötés során ezáltal a fogyasztó nem kerülhetett abba a helyzetbe, hogy fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, a megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többletkötelezettsége keletkezésének okait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét. Nem tudja ellenőrizni az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását, és nem tud fellépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint a rá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával került sor. Az egyértelmű és érthető megfogalmazás hiánya, a nem átlátható megfogalmazás önmagában megalapozza a szerződéses kikötés tisztességtelenségét.

A fentiek alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a kereset tárgyát képező szerződéses kikötések nem felelnek meg egyik időszakban sem az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság követelményének. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletnek a Törvény 4. § (1) bekezdésében felsorolt további követelmények (tétéles meghatározás, objektivitás, ténylegesség és arányosság, felmondhatóság, szimmetria) hiányára vonatkozó megállapításai irrelevánsak.

A fentiek alapján az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesi jogi képviselettel felmerült másodfokú perköltséget. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése szerint az ítéletábra az alperest képviselő ügyvéd munkadíját a megbízási szerződésben kikötött összegű (38.000 Ft + áfa) díjra és 5 óra időtartamban végzett tevékenységre figyelemmel 190.000 Ft + áfa összegben állapította meg. Tekintettel volt arra, hogy az alperes a másodfokú eljárásban csak megismételte a részben az elsőfokú eljárásban, részben a korábban folyamatban volt másodfokú eljárásban előadott álláspontját.

Megalapozatlanul hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra is, hogy az elsőfokú bíróságnak rendelkeznie kellett volna a korábban lerótt fellebbezési illeték pernyertességre való tekintet nélkül történő visszafizetéséről figyelemmel arra, hogy a korábbi elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján lényeges eljárási szabálysértés miatt került sor. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. §-ának (1) bekezdése értelmében ugyanis amennyiben a jogorvoslati eljárásban előadott kérelem, illetve ellenkérelem kereteire tekintet nélkül helyezi a bíróság hatályon kívül a határozatot, akkor nem az illeték visszatérítésének van helye, hanem a megismételt eljárásban a fél az illeték ismételt megfizetése alól mentesül. Az adott esetben tehát a felperesnek nem kellett volna lerónia a jelen fellebbezésére ismételt 2.500.000 Ft illetéket. Mindezek alapján az Itv. 80. § (1) bekezdésének e) pontja értelmében az illetékes adóhatóságtól a 2.500.000 Ft illeték visszatérítését kérheti.

Budapest, 2015. március 4.

Dr. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sándor Ottó s.k.
előadó bíró

Takácsné dr. Kükáló Judit s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő